

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 35. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	Дошкільна освіта
Факультет	Педагогічний
Кафедра	Загальної педагогіки та дошкільної освіти
Семестр	II
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Викладач	к.п.н., доц. Хом'як Ольга Анатоліївна
Контактна інформація	olha.khomiak1@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Реформування та модернізація системи освіти в нашій країні відбувається згідно з демократичними соціально-економічними перетвореннями і пріоритетами сьогодення, які засвідчують право кожної дитини на здобуття освіти, що відповідає її пізнавальним можливостям. Система освіти, що передбачає надання освітніх послуг в умовах закладу дошкільної, загальної середньої освіти і базується на принципі забезпечення права дітей на освіту та права здобувати її за місцем проживання отримала назву інклюзивної освіти. Впровадження інклюзивної освіти в заклади дошкільної освіти в нашій країні, зумовили потребу в підготовці вихователів закладів дошкільної освіти до роботи в інклюзивному освітньому середовищі та необхідність ввести в систему професійної підготовки дисципліну «Інклюзивна освіта в закладах дошкільної освіти».</p>
Мета та цілі	<p>Засвоєння теоретико-методологічних, нормативно-правових та організаційно-методичних засад інклюзивної освіти. Для досягнення мети поставлені такі основні завдання: сформувати усвідомлене розуміння основних положень інклюзивної освіти в середовищі закладу дошкільної освіти; виробити навички командної роботи при навчанні та вихованні дітей з особливими освітніми потребами; забезпечити досконале володіння стратегіями взаємодії з батьками дітей з особливими освітніми потребами; сформувати навички індивідуального і диференційованого розвитку дітей дошкільного віку; виробити усвідомлення необхідності постійної самоосвіти, саморозвитку, поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки.</p>
Результати навчання	<p>Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.</p> <p>Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.</p> <p>Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на</p>

Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми	<p>нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.</p> <p>Розвиток професійного мислення майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти; використання отриманих знань для подальшого саморозвитку. Розвиток «гнучких навичок» – soft skills: навичок комунікації, здатності брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння залагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості зворотного зв'язку / допомоги від колег, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше).</p>
Пререквізити	<p>Базові знання з дисциплін: «Психологія», «Психологія дитяча», «Анатомія, фізіологія дітей з основами генетики», «Вікова фізіологія і дитячі хвороби», «Основи медичних знань та безпека життєдіяльності дітей дошкільного віку», «Педагогіка дошкільна».</p>

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи.	Історичне підґрунтя інклюзивної освіти. Історія спеціальної освіти й інклюзії. Соціальна та медична моделі порушень. Основні принципи інклюзивної освіти.	Укласти курикулум (базові поняття дисципліни). Експрес опитування.
2. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах і законодавстві. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти.	Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти. Саламанкська декларація та документи ООН і ЮНЕСКО. Освітні закони України. Сучасна освітня нормативно-правова база. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти.	Експрес опитування. Здійснити порівняльний аналіз основних положень відображених у міжнародних документах, які регламентують право на інклюзивну освіту. Результати відобразити в таблиці. Висновки обґрунтувати.
3. Державно-громадське управління інклюзивною освітою.	Система управління інклюзивною освітою. Характеристика мережі закладів освіти для дітей, що потребують додаткової освітньої підтримки. Деонтологія інклюзивної освіти: завдання, принципи. Деонтологія – наука про проблеми моралі та моральності. Професійні компетентності вихователя інклюзивної групи ЗДО.	Експрес опитування. Наукове есе: «Дотримання яких етичних норм дає змогу уникнути конфліктних ситуацій у інклюзивній групі?»
4. Дитина, що потребує особливої освітньої підтримки, як суб'єкт інклюзивної освіти.	Особливості психофізичного розвитку, вікових особливостей дітей з різними рівнями розвитку, обдарованих дітей, дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Соціалізація дітей, що потребують додаткової освітньої підтримки: етапи соціалізації та індивідуальний підхід.	Експрес опитування. Розробити план-конспект виховного заходу з метою соціалізації дитини, що потребує особливої освітньої підтримки.
5. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища.	Універсальний дизайн у сфері освіти. Принципи універсального дизайну в освіті в контексті архітектурної доступності та розумного пристосування. Особливості застосування універсального дизайну в інклюзивному середовищі ЗДО.	Експрес опитування. Підготувати загальні рекомендації (оформити в презентації) щодо організації просторово-фізичного інклюзивного середовища для дітей із порушеннями зору, для дітей із порушеннями слуху, для дітей із порушеннями опорно-рухового апарату, для

		дітей з інтелектуальними порушеннями.
6. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини, що потребує особливої освітньої підтримки.	Склад команди психолого-педагогічного супроводу. Завдання команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами. Організація роботи команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами. Спільна відповідальність за прийняття рішень щодо побудови освітньої траєкторії дитини з ООП. Асистент вихователя ЗДО як учасник освітнього процесу. Асистент дитини як відповідальний за соціальний супровід дитини. Батьки дитини з ОПП як активні учасники освітнього процесу.	Експрес опитування. Підготувати перелік документації асистента вихователя в інклюзивній групі (оформити в презентації).
7. Індивідуальна програма розвитку дитини, що потребує особливої освітньої підтримки.	Індивідуальна програма розвитку як документ реалізації індивідуальної освітньої траєкторії. Вивчення потенційних можливостей і потреб дитини з ОПП. Розробка індивідуальної програми розвитку. Індивідуальний навчальний план та його складові. Реалізація індивідуальної програми розвитку. Моніторинг реалізації індивідуальної програми розвитку, перегляд, внесення змін.	Експрес опитування. Розробити план інформативної бесіди з батьками дитини, що потребує особливої освітньої підтримки та анкету для батьків.
8. Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі.	Педагогічна технологія. Технології індивідуалізації освітнього процесу: особистісно-орієнтоване навчання, теорія множинного інтелекту, диференційоване викладання, традиційне інтенсивне навчання, кооперативне навчання, когнітивне навчання, проблемне навчання. Технології спільного викладання в інклюзивній групі. Технології подолання навчальних і поведінкових труднощів. Технології адаптації освітнього середовища: адаптації на рівні матеріалів і ресурсів, адаптації на рівні методів навчання, адаптації на рівні оцінки.	Експрес опитування. Підготувати фрагмент заняття з диференційованим навчанням в інклюзивній групі на основі педагогіки партнерства.
9. Технологія оцінювання динаміки розвитку дитини з ООП.	Оцінювання динаміки розвитку дитини з ООП. Функції оцінювання. Об'єкти оцінювання. Методи оцінювання. Організаційні форми оцінювання. Принципи оцінювання. Прийоми оцінювання. Формувальне оцінювання. Портфоліо як інструмент оцінювання.	Експрес опитування. Розробити портфоліо дитини, що потребує особливої освітньої підтримки.
10. Додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі.	Сутність поняття додаткові освітні послуги. Види психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових занять (послуг).	Експрес опитування. Підготувати комплекс вправ для зняття втоми дитини, що потребує особливої освітньої підтримки під час роботи на занятті в ЗДО.

Основна

1. Аніщук А. М. Інклюзивна освіта : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «Дошкільна освіта» Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2016. 227 с. URL: <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/53>
2. Асистент вчителя у закладі загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання: навчально-методичний посібник / А. А. Колупаєва та ін. Харків : Видавництво «Ранок», 2019. 216 с. URL: http://ispukr.org.ua/articles/19/at_200213.pdf
3. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / Н. М. Дятленко, Н. З. Софій., О. В. Мартинчук, Ю. М. Найда, під заг. ред. М. Ф. Войцехівського. Київ: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 172 с. URL: http://nmcio.ipko.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2015/05/Assist_teacher_4_All_print.pdf
4. Білозерська І.О. Деякі аспекти формування батьківської компетентності у родинах, що мають дітей з порушеннями розвитку. Психолого-педагогічний супровід навчання дітей з порушеннями розвитку. Київ, 2016. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ooop_2010_1_8
5. Будник О. Б. Інклюзивна освіта : навчальний посібник. Івано-Франківськ : ПП Бойчук А.Б., 2015. 152 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/2292.pdf>
6. Бут Т.И. Политика включения и исключения в Англии: в чьих руках сосредоточен контроль. Социальная эксклюзия в образовании. Москва, 2003. С. 17-25. URL: <http://edu-open.ru/Portals/0/Documents/international/england.pdf>
7. Веремчук А.П., Хом'як О.А. Інноваційні технології навчання дітей з особливими освітніми потребами. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Вип. 1 (5).* Умань, 2021. С. 71-78. URL: <http://ppsh.udpu.edu.ua/article/view/235185>
8. Выготский Л.С. Принципы воспитания физически дефективных детей. Основы дефектологии. Москва: Изд-во «Лань» 2003. С. 96. URL: http://az.lib.ru/w/wygotskij_l_s/text_1925_principy_vospitaniya.shtml
9. Данілавічюте Е.А., Литовченко С.В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навчально-методичний посібник / За ред. А.А.Колупаєвої. Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 360 с. URL: <https://dnmcps.com.ua/sites/default/files/2019-11/6/3/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE-%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.%20%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97%20%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B2%20%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D1%96.%202012.pdf>
10. Діти державної опіки: проблеми, розвиток, підтримка: Навчально-методичний посібник в 2-х кн. Київ: Міленіум, 2005. 286 с. URL: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/23/1/>
11. Діти з особливими потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене : наук.-метод. посіб. / А. А. Колупаєва, Л.О. Савчук. Київ : Видавнича група «Атопол», 2011. 274 с. URL: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/22/>
12. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015
13. Закон України «Про внесення змін до законодавчих актів з питань загальної середньої та дошкільної освіти щодо організації навчально-виховного процесу». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 46, ст.545 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2442-17#Text>
14. Закон України «Про внесення змін деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 30, ст.1011 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1324-18#Text>
15. Закон України «Про дошкільну освіту» URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
16. Закон України «Про спеціальну освіту» (проект). Міністерство освіти і науки України. URL: www.mongov.u
17. Зверева І. Д., Кияница З. П., Кузьмінський В. О., Петрочко Ж. В. Оцінка потреб дитини та її сім'ї: від теорії до практики: Навч. посіб.: У 2-х част. К.: «Кожній дитині», 2010. Част. І. 224 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1443102984.pdf>
18. Індекс інклюзії: розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл: посіб./ [Тоні Бут]; пер. з англ. К.: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 190. URL: <http://rcpio.ipko.kubg.edu.ua/?p=1044>
19. Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад: Навчально-методичний посібник / Кол. упорядників: Патрикеева О. О., Дятленко Н. М., Софій Н. З., Найда Ю. М. Під заг. ред. Шинкаренко В. І.

Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2013. 100 с. URL: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/44/%20>

20. Індивідуальна програма розвитку: методичні матеріали / Укладачі: І. В. Луценко, Н. В. Заєркова. Київ, 2015. 20 с. URL: http://pech-vo.at.ua/OP/Individualna_Programa_Rozvitku.pdf

21. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / Укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. Київ, 2016. 68 с. URL: http://monachinivka-nvk.kupyansk.info/files/docs/2017/9894_Inklyuzivna_osvita_vid_A_do_Ya_1.pdf

22. Інклюзія в ЗДО / Л.А. Швайка, упорядн. Харків. Вид. група «Основа», 2019. 144 с.

23. Інноваційні технології в діяльності інклюзивно-ресурсного центру : метод. посіб. / авт. кол. за ред. А. Г. Обухівської, Т. Д. Ілляшенко. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 228 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/718625/1/IRC_razvorot.pdf

24. Инклюзивное образование. Выпуск 3. Организация деятельности координатора по инклюзии в образовательном учреждении. Москва: Центр «Школьная книга», 2016. 80 с. URL: <https://soc-education.ru/wp-content/uploads/2017/07/InclusivObr-2016.pdf>

25. Колупаєва А. А. Канадсько-український проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні», 2011. URL: www.education-inclusive.com www.ussf.kiev.ua. 2011

26. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи. Монографія. Київ: «Самміт-Книга», 2009. 272 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/132487725.pdf>

27. Колупаєва А.А. Інклюзивна практика: технології навчання /А.А. Колупаєва, О.М. Таранченко. Київ: Літера ЛТД. 2019. 160 с.

28. Колупаєва А.А., Таранченко О. М. Педагогічні технології інклюзивного навчання. Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 160 с.

29. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта: від основ до практики: Київ : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с.

URL:https://lib.iitta.gov.ua/719179/1/%D0%86%D0%BD%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0_%D0%B2%D1%96%D0%B4%20%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%20%D0%B4%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8.pdf

30. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 201. 304 с. URL: http://uondmr.at.ua/00/navchannja_ditej_oop_v_osvitnomu_seredovishhi_posi.pdf

31. Компанець Н.М., Луценко І.В. Навчально-методичний посібник «Моделювання індивідуального розвитку дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного ДНЗ». Київ: 2017. с. 66.

URL:<https://lib.iitta.gov.ua/715519/1/%D0%9C%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%96%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83%20.pdf>

32. Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти від 14.12.1960 URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_174

33. Концепція розвитку інклюзивної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2010 № 912 URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-kontseptsii-rozvitku-inklyuzivnogo-navchannya>

34. Кочерга О. В. Психологія дітей з особливими потребами. Київ : Ред. газ. з дошк. та почат. освіти, 2012. 128 с. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/4682>

35. Кравченко Г. Ю. Інклюзивна освіта в ДНЗ / Г.Ю. Кравченко, Г.О. Сіліна. Харків: Вид-во «Ранок», 2014. 176 с.

36. Красовська О.О., Міськова Н.М., Хом'як О. А. Формування інклюзивної компетентності педагогів до використання арт-терапевтичних технологій в освітньому середовищі ЗДО і НУШ. *Вісник Запорізького національного університету*. Педагогічні науки № 2 (2020 р.). С. 106-112. URL: [file:///C:/Users/home/Downloads/1996-Article%20Text-3801-1-10-20210209%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/home/Downloads/1996-Article%20Text-3801-1-10-20210209%20(1).pdf)

37. Мартиненко І.В. Комунікативний тренінг для дошкільників з порушеннями мовлення: Навчально-методичний посібник. Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 120 с.

38. Миронова С. П. Робота фахівців з сім'ями, які виховують дітей з особливими освітніми потребами. *Актуальні питання корекційної освіти*. 2017. № 9. URL: <https://aqce.com.ua/vipusk-n9-2017/mironova-sp-robota-fahivciv-z-simjami-jaki-vihovujut-ditej-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami.html>

39. Міськова Н.М., Хом'як О. А., Кирилович О.Ф. Забезпечення наступності в роботі педагогів у інклюзивному середовищі закладу дошкільної освіти і Нової української школи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: А.В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]*. Запоріжжя : КПУ, 2020. Вип. 73. 238 с. Т. 1. С. 73-77. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/73/part_1/15.pdf

40. Міськова Н.М., Хом'як О. А. Організаційно-методичні особливості підготовки майбутніх педагогів до роботи в інклюзивному середовищі закладу дошкільної освіти та Нової української школи на засадах

- наступності. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: збірник наукових праць*. Вип. 2 (24). Рівне: РВЦ МEGУ імені акад. С. Дем'янука, 2020. С. 57-66.
41. Наказ МОН України від 06.02.2015 № 104/52 «Про затвердження Порядку комплектування інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах» зареєстровано в Міністерстві юстиції України 26 лютого 2015 року за № 224/26669. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0224-15#Text>
42. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / За заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ : 2018. 252 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/posibniki/Inclusive_study_Sep17.pdf
43. Організаційні засади діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі : метод. посіб. / уклад. : О. В. Коган та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 110 с. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/01/Organizatsijni-zasady-diyalnosti-asystenta-vchytelya.pdf>
44. Островська К.О., Островський І.П., Сайко Х.Я. Індивідуальний маршрут дитини з розладами спектру аутизму. Навчальний посібник, 2017. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 52 с. URL: <https://dnmcp.com.ua/sites/default/files/2018-12/5/5-4/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.%20%D0%86%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BC%D0%B0%D1%80%D1%88%D1%80%D1%83%D1%82%20%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B8%20%D0%B7%20%D0%A0%D0%90%D0%A1.pdf>
45. Підтримай себе – підтримай дитину: путівник для батьків дітей з особливими потребами. Методичні матеріали. Авторський колектив проекту «Інклюзивна освіта: крок за кроком», Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 34 с. URL: file:///C:/Users/home/Downloads/Pidtrymaj_Sebe.pdf
46. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/posibniki/inklyuziyavnz.pdf>
47. Права людини: знати, щоб захищати. Що треба знати про захист прав дітей з інвалідністю: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 52 с. URL: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/275/>
48. Практика асистента педагога: міжнародний й український контекст: результати дослідження / О.Федоренко, О.Мартинчук, Н.Софій, Г.Лук'янова, О.Кошіль, Т.Симоненко, Л.Байда, Ю.Найда. Київ: ФOP Парашин, 2020, 122 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1CVKHC03Fvcl0-J1_A8z2Sr51bLJwMG3R/view
49. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 545. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF>
50. Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 № 609. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandu-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladi-zagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti>
51. Про затвердження Типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.04.2018 № 414. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0582-18>
52. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
53. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 № 2402-III URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>
54. Про ратифікацію Конвенції про права дитини: Постанова Верховної Ради УРСР від 27.02.1991 № 789-XII. Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 13. Ст. 145. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/789-12#Text>
55. Про ратифікацію Конвенції про права осіб з інвалідністю і Факультативного протоколу до неї: Закон України від 16.12.2009 № 1767-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 9. Ст. 77. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1767-17#Text>
56. Про затвердження Плану заходів щодо забезпечення права на освіту дітей з особливими освітніми потребами в загальноосвітньому просторі : Наказ МОН України від 31.12.2015 №1436 URL: <http://old.mon.gov.ua/ru/about-ministry/normative/4897>
57. Психологічний супровід інклюзивної освіти : [метод. рек] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/709275/1/%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D1%96%D1%8F.pdf>
58. Саламанская декларация. Рамки действий по образованию лиц с особыми потребностями, приняты Всемирной конференцией по образованию лиц с особыми потребностями: доступ и качество. Саламанка. Испания, 7-10 июня 1994 г. Київ, 2000. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_001-94#Text

59. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 66 с. URL: http://pech-vo.at.ua/OP/Individualna_Programa_Rozvitku.pdf

60. Теорія і практика інклюзивної освіти [навчально-методичний посібник] / Упорядник Бондар К. М. [2-ге вид., доп.]. Проект «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг», вид. ФО-П Чернявський Д.О., 2019. 170 с. URL: <http://dano.dp.ua/attachments/article/1061/%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>

61. Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі: навч.-метод. посіб. / Уклад. Т. Скрипник. Харків : Факт, 2015. 40 с. URL: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/274/1/>

62. Універсальний дизайн в освіті: посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 76 с. URL: <http://www.ussf.kiev.ua/images/news/2016.03.16/UniversalniyDizain.pdf>

63. Хом'як О. А. Проблема підготовки майбутніх вихователів ЗДО до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти. *Професійний розвиток педагога: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної е-конференції, м. Рівне, 28 квітня 2020 р.* Рівне: Рівненський державний гуманітарний університет, 2020. С. 145-147.

64. Хом'як О. А. Організація інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами в освітньому середовищі. *Синергія формальної, неформальної та дуальної освіти майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (11-12 червня 2021 року, Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка).* Чернігів, 2021. С. 1116-120. URL: <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/7390/1/%D0%A1%D0%B8%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%2C%20%D0%BD%D0%B5%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%B%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B4%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8%20%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%B1%D1%83%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%85%20%D1%84%D0%B0%D1%85%D1%96%D0%B2%D1%86%D1%96%D0%B2%20%D0%B4%D0%BE%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8.pdf#page=116>

65. Хом'як О. А. Теоретичні аспекти підготовки майбутніх вихователів до впровадження інклюзивної практики в заклади дошкільної освіти. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти та початкової школи в умовах ступеневого навчання. Монографія / за заг. ред. О. О. Красовської. Рівне : видавець О. Зень. 2021. С. 127-164.

66. Хом'як О. А., Осійчук А.П. Асистентський супровід дітей дошкільного віку, як педагогічна проблема сьогодення. *Дослідження різних напрямків розвитку психології та педагогіки: збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (14-15 червня 2019 р., м. Одеса).* Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2019. С. 53-55.

67. Хом'як О. А., Осійчук А.П. Підготовка майбутніх вихователів до асистентського супроводу дітей дошкільного віку. *Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: літні диспути: тези доп. І Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 1-2 серпня 2019 р.* Дніпро, 2019. С. 784-788. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/10799/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%201%20%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%20%D1%96%D0%BD%D1%82%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%20Summer%20Debates.pdf#page=784>

68. Хом'як О. А., Дрикалович О.М. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти. *Синергія формальної, неформальної та дуальної освіти майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (11-12 червня 2021 року, Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка).* Чернігів, 2021. С. 137-140. URL: <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/7390/1/%D0%A1%D0%B8%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%2C%20%D0%BD%D0%B5%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%B%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B4%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8%20%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%B1%D1%83%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%85%20%D1%84%D0%B0%D1%85%D1%96%D0%B2%D1%86%D1%96%D0%B2%20%D0%B4%D0%BE%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8.pdf#page=116>

85%D1%96%D0%B2%D1%86%D1%96%D0%B2%20%D0%B4%D0%BE%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8.pdf#page=137

69. Хом'як О. А., Оніщук І.В. Формування толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти. *Синергія формальної, неформальної та дуальної освіти майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (11-12 червня 2021 року, Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка)*. Чернігів, 2021. С. 140-143. URL: <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/7390/1/%D0%A1%D0%B8%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%2C%20%D0%BD%D0%B5%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%B%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B4%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8%20%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%B1%D1%83%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%85%20%D1%84%D0%B0%D1%85%D1%96%D0%B2%D1%86%D1%96%D0%B2%20%D0%B4%D0%BE%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8.pdf#page=140>

70. Хом'як О. А., Семенюк М.Ф. Умови організації інклюзивної освіти дітей дошкільного віку. *Вісник науково-дослідної лабораторії «В.О. Сухомлинський і школа XXI століття» за матеріалами III Міжнар. наук.-практ. конф. «Сучасні інноваційні технології у дошкільній освіті» (м. Умань, 21–22 травня 2021 р.)*. Вип. 14 / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, ф-т дошк. та спец. освіти ; [голов. ред. проф. В.М. Кушнір ; відп. за вип.: Н.І. Скрипник, О.Л. Мікаелян]. Умань : ВПЦ «Візаві», 2021. С. 154-157

71. Krasovska O., Khomiak O. (2018) The formation of preservice preschool teachers' professional readiness to esthetical training of children by means of intensive educational technologies. *The European Proceedings of Social & Behavioural Sciences EpSBS*. Volume XLIII, 386-391. (Web of Science) URL: https://www.europeanproceedings.com/files/data/article/77/3273/article_77_3273_pdf_100.pdf

Додаткова

1. Базима Н.В. Розвиток мовлення дітей з аутизмом. Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 144 с.

2. Діти з синдромом дауна: факти, навчання, допомога. Методичні рекомендації / О. Дерень, А. Пруска, Ю. Рибак. Київ, 2015 р. 24 с. URL: <file:///C:/Users/home/Downloads/Design.pdf>

3. Підлипняк І. Ю., Дука Т. М. Інтелектуальний розвиток дітей дошкільного віку в умовах сучасного закладу дошкільної освіти. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Випуск 73 том 2. 2020. С. 40-43. URL: http://enpui.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/32520/Pidlypniak_Duka.pdf;jsessionid=D6D04078DD6B8B1752D7FD177B50C1A2?sequence=1

4. Малофеев Н.Н. Западная Европа: эволюция отношения общества и государства к лицам с отклонениями в развитии. Москва: Издательство «Экзамен», 2003. URL: http://pedlib.ru/Books/1/0160/1_0160-1.shtml

5. Павелків Р.В. Дитяча психологія : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Р.В. Павелків, О.П. Цигипало; М-во освіти і науки України. Київ : Академвидав, 2010. 432 с. URL: <https://academia-pc.com.ua/product/51>

6. Скрипник Т., Супрун Г. Дитина з аутизмом в закладі освіти: методичні рекомендації. Київ 2015 р. 20 с. URL: <file:///C:/Users/home/Downloads/Autizm.pdf>

7. Сухіна І.В. Гіперактивна дитина. Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 40 с.

8. Трикоз. С.В. Дитина з порушенням інтелектуального розвитку. Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 40 с.

9. Хом'як О.А. Удосконалення професійної підготовки фахівців дошкільної освіти в контексті сучасних освітніх парадигм. Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ : збірник наукових праць. № 2 (18). Рівне : РВЦ МEGY ім. акад. С. Дем'янчука. 2017 р. С. 195-200.

10. Хом'як О., Блищик І. Особливості використання технологій арт-терапії в інклюзивному середовищі закладу дошкільної освіти. *Актуальні проблеми педагогічної освіти: новації, досвід та перспективи : збірник тез доповідей II Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю (20 квітня 2021 року, м. Запоріжжя) / за заг. ред. О. В. Пономаренко, Л. О. Сущенко*. Запоріжжя. С. 162-164. URL: http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/11724/1/ilovepdf_merged%281%29.pdf

11. Хом'як О., Волинець Ю. Використання особистісно-орієнтованого підходу у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти. *Актуальні проблеми педагогічної освіти: новації, досвід та перспективи : збірник тез доповідей II Всеукраїнської наукової конференції з*

- міжнародною участю (20 квітня 2021 року, м. Запоріжжя) / за заг. ред. О. В. Пономаренко, Л. О. Суценко. Запоріжжя. С. 161-162. URL: http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/11724/1/ilovepdf_merged%281%29.pdf
12. Хом'як О.А., Дем'ян С.М. Проблема професійної компетентності майбутніх вихователів дітей дошкільного віку. *Збірник тез виступів учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку вищої школи та економіки в XXI столітті», (11-12 жовтня 2018 р.)*. Рівне : РВЦ МЕНУ ім. акад. С. Дем'янчука. 2018. С.153 -156.
13. Хом'як О.А., Дем'ян С.М. Проблема підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до професійної діяльності. *Збірник тез виступів учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми реформування дошкільної та початкової освіти України у контексті євроінтеграційних процесів» (20 березня 2018 р.)*. Рівне : РВЦ МЕНУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2018. С. 37-39.
14. Хом'як О.А., Дмитрук Н.І. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку в інклюзивному середовищі закладу дошкільної освіти. *The XXX International Science Conference «Interaction of society and science: problems and prospects», June 15 – 18, 2021, London, England*. P. 375-379. URL: <https://isg-konf.com/wp-content/uploads/2021/06/XXX-Conference-June-15-18-2021-London-England.pdf#page=376>
15. Хом'як О.А., Літвінчук І.В. «Готуємо руку до письма – починаємо з піска» (підготовка руки до письма методами пісочної (солевої, манної) анімації). *Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: літні диспути: тези доп. І Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 1-2 серпня 2019 р.* Дніпро, 2019. С. 777-784. URL: <http://dSPACE.puet.edu.ua/bitstream/123456789/7082/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%201%20%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%20%D1%96%D0%BD%D1%82%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%20Summer%20Debates.pdf#page=777>
16. Хом'як О.А., Літвінчук І.В. Метод Sandplay як елемент арт-технології у роботі з дітьми дошкільного віку. *Дослідження різних напрямків розвитку психології та педагогіки: збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (14-15 червня 2019 р., м. Одеса)*. Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2019. С. 47-50. URL:
17. Хом'як О.А., Рудик І.А. Підготовка майбутнього вихователя до формування творчої особистості дитини дошкільного віку. *Дослідження різних напрямків розвитку психології та педагогіки: збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (14-15 червня 2019 р., м. Одеса)*. Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2019. С. 61-64.
18. Хом'як О.А., Рудик І.А. Проблема підготовки майбутніх вихователів до педагогічної діяльності. *Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: літні диспути: тези доп. І Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 1-2 серпня 2019 р.* Дніпро, 2019. С. 788-793. URL: <http://dSPACE.puet.edu.ua/bitstream/123456789/7082/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%201%20%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%20%D1%96%D0%BD%D1%82%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%20Summer%20Debates.pdf#page=788>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-10)	20
Завдання самостійної роботи	40
Підсумковий контроль (теми 1-10) – залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни